

ÉGERLÖVŐ - BORSODIVÁNKA

NAPKÖZIJÁTÉKOS

ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

ÉGERLÖVŐ
2018

TARTALOM

Bevezetés	4
Programválasztás, módosítás indoklása	4
Az óvoda adatai	4
Helyzetkép	5
Személyi feltételek	5
Tárgyi feltételek	6
Óvodánk helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései	8
Helyi nevelési alapelvek, értékek	8
Helyi nevelési célok	9
A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében	10
A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében	10
A képességek szerepe a nevelési cél elérésében	10
Óvodánk alapvető nevelési feladatai	11
Egészségnevelési alapelvek, egészséges életmódra nevelés	12
Érzelmi nevelés, szocializáció	15
A fejlesztés tartalma	16
Játék és tanulási tevékenység	17
Társas és közösségi tevékenység	20
Munka jellegű tevékenység	23
Szabadidős tevékenység	25
Komplex foglalkozások rendszere	27
A társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozások	27
Anyanyelvi nevelés	27
A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplex foglalkozások	29
Külső világ tevékeny megismerése	29
A környezeti nevelés alapelvei, céljai	31

Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés	33
Az óvodai élet egyes tevékenységi formái	34
Verselés, mesélés	34
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	35
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	37
Mozgás	38
A tevékenységrendszer keretei	41
A szülő, gyermek, pedagógus együttműködésének formái	43
Óvodai ünnepek, megemlékezések, hagyományok	45
Sajátos feladatok	48
A szociális hátrányok enyhítését segítő óvodai tevékenységek	48
Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	49
A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenység	50
Tehetséggondozás az óvodában	52
Záradék	53
Legitimációs záradék	54

BEVEZETÉS

Programválasztás, módosítás indoklása

A programalkotás időszakában óvodánk nevelőtestülete a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program adaptálása mellett döntött. A módosítások során értékeink megőrzésére, a megváltozott társadalmi és gazdasági helyzetünk kihívásaira koncentráltunk. Azon igyekeztünk, hogy olyan programot készítsünk, amellyel a legjobban, a legeredményesebben szolgálhatjuk a ránk bízott gyermekek fejlesztését, megőrizve a gyermeki élet sajátosságait, szépségeit és tiszteletben tartva a gyermekek személyiség jogait.

Pedagógiai Programunk az Egerlövő-Borsodivánka Napköziotthonos Óvoda első számú szakmai dokumentuma, az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítő dajkák számára kötelező érvényű.

Jelen módosítás a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény rendelkezéseinek való megfeleltetés a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 6.§ (1) (2) bekezdéseiben meghatározott tartalommal.

Az óvoda adatai

Az intézmény hivatalos elnevezése:

Egerlövő- Borsodivánka Napköziotthonos Óvoda

Az intézmény OM azonosítója: 028705

Az intézmény székhelye: 3461 Egerlövő, Kossuth út 1.

Az intézmény fenntartója: Egerlövő Borsodivánka Óvodafenntartó Társulás
3461 Egerlövő, Dózsa György út 19.

Az intézmény alaptevékenysége: óvodai nevelés

Helyzetkép

Egerlövő Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a Bükk hegységtől délre az Alföld északi peremén helyezkedik el. Heves megyével határos, Mezőkövesdtől 10 km-re, a Tiszától 12 km-re fekszik. Vasút nem halad át a községen, de jelentős a távolsági autóbussz közlekedés. A település férfi lakosai Mezőkövesdre vagy a környező városokba járnak dolgozni. A nők a helyi intézményekben illetve a közeli városokban és községekben dolgoznak. Egerlövő jellegzetes alföldi, családi házas település, állattartással, kertészkedéssel, szántóföldek művelésével szinte minden család foglalkozik.

A településen művelődési ház, könyvtár, orvosi rendelő, idősek otthona, 3 élelmiszer bolt, posta és kondicionáló terem is működik. A szabadidő hasznos eltöltését egy műfüves futballpálya szolgálja.

A községben először 1971. november 1-én alakult óvoda 1 gyermekcsoporttal, 1 fő óvónővel, 1-1 fő dajka és konyhai dolgozóval a jelenleg is használt óvodaépületben. Az épület eredetileg iskolának és szolgálati lakásnak épült, később két ütemben alakították át óvodának. Kertek, szántóföldek, lakóházak veszik körül. A zajmentes, kellemes vidéki környezet ideális az óvodai nevelés feltételeinek megteremtéséhez.

Személyi feltételek

Az óvodai ellátást intézményünk egyetlen 20 férőhelyes, életkor szerint heterogén, osztatlan csoportjában biztosítja.

A jövőbeli pedagógiai munka szellemi bázisa az óvoda humán erőforrása, az elmúlt években változott, gyarapodott.

A nevelési feladatokat 2 fő óvodapedagógus 2 fő dajka segítségével látja el.

A kétfős nevelőtestület szakmailag jól felkészült. Állandó önképzéssel, szakmai továbbképzésekkel fejleszti tudását. Az óvoda pedagógusai céljaik megvalósításáért, azonos elvek alapján, a pedagógiai szabadság nyújtotta változatos módszerekkel dolgoznak. Nyitottak az újra, a jobbra, az állandó tevékeny munkára és a folyamatos fejlesztésre. A gyermeki szükségletek és személyiségi jogok tiszteletben tartása mellett figyelembe veszik a gyermekek egyéni differenciáltságát, képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítve a hátrányos helyzetűek felzárkóztatását és a tehetséggondozást. Az intézmény teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel óvodapedagógus foglalkozik.

Az óvoda dolgozói tisztelik, becsülik egymást, képesek a folyamatos együttműködésre. A gyermekek számára követendő minta az igényes nevelői és emberi magatartás.

Fontos, hogy dolgozóink testi és lelki egészsége és a jó munkahelyi légkör a munkavégzés minőségét segítse elő. Igyekszünk úgy alakítani a munkamegosztást, hogy mindenki a számára legmegfelelőbb részfeladatokat végezze. Lehetőséget biztosítunk az önállóságra, az önképzésre, a jó kezdeményezésekre, mindenre ami szebbé teszi óvodánkat.

Tárgyi feltételek

Óvodánk jelenleg 20 gyermek befogadására alkalmas. Egy csoportszoba, egy pihenő helyiség, iroda, gyermekmosdó, felnőtt mosdó zuhanyzóval, öltöző, szertár és ideális méretű udvar szolgálja gyermekeink biztonságos óvodai életét. Az újonnan kialakított részt a pihenésen kívül még mozgás foglalkozásra használjuk. Az épületben melegítőkonyha működik.

Egészséges, barátságos környezet, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör biztosítja a gyermekek testi, lelki szükségleteinek kielégítését. Az óvoda épülete

megfelelő, biztonságos az óvodai szokások zavartalan kialakításához. A csoportszobák és a mosdó méretei, tágasságuk nagyon jó. Az öltöző kicsi, szűkösén férnek el a gyerekek. A csoportszoba bútorzata megfelelő, igyekszünk sok természetes anyag felhasználásával esztétikusabbá tenni. A székek, asztalok, fektetők a gyermekek testméretéhez igazodnak. Az óvoda felszereltsége az utóbbi években végzett önkormányzati fejlesztéseknek köszönhetően sokat fejlődött. Külső segítséget is kaptunk a Mezőkövesdi Bútoripari Kft-től, a Hungarolangerer Kft-től és a Matyó Háziipari Szövetkezettől.

Udvarunk tágas, tagolt, alkalmas a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. Az elmúlt években ültetett tuják, fenyőfák, bokrok már megfelelő árnyékot és tiszta levegőt biztosítanak. Az udvar nagy részét fű borítja. Az elmúlt évben egy térkővel borított területet is kialakítottunk, ezzel is bővítve a szabadban végezhető tevékenységek körét. Udvarunkon jelenleg 3 db fém mászóka, 1 db csúszda, 1 db fából készült vonat, 1 db babaház, 1 db hinta, 1 db rugós játék, 1 db függeszkedő 1 db homokozó és pihenő fapadok található. Az udvari játékok folyamatos felújítást, karbantartást igényelnek. A szabadban végzett mozgásos tevékenységekhez gyakran vesszük igénybe a település műfüves pályáját. Van sziklakertünk, kis virágos kertünk, ahol megfigyelhetik, gondozhatják a gyermekek a virágokat.

A program megvalósításához szükséges, alapvető tárgyi feltételek adottak, biztosítják a megfelelő munkakörnyezetet.

Meglévő értékeinket igyekszünk folyamatosan karbantartani, bővíteni. Azon munkálkodunk, hogy külső és belső környezetünk esztétikus, nevelő hatású legyen.

Az infrastruktúra fejlesztése és a feltételrendszer folyamatos javítása érdekében aktív pályázati magatartást és forrásbővítő tevékenységet folytatunk.

Óvodánk helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

Intézményünk a település egyetlen köznevelési feladatot ellátó intézményeként igyekszik megfelelni a fenntartó, a helyi önkormányzat és az intézményhasználók igényeinek és elvárásainak. Ahhoz, hogy a demográfiai kihívásokra, az egyenlő bánásmód követelményeinek teljesítéséből származó elvárásokra és a költséghatékonyság kérdéseire egyaránt választ tudjunk adni, vezetői elkötelezettségre, egységes szemléletre, nevelőtestületi és alkalmazotti felelősséget magában hordozó csapatmunkára van szükség.

Helyi nevelési alapelvek, értékek

Programunk a pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz **kooperációra** és **kommunikációra** kívánja képessé tenni a gyermekeket. Óvodánk a gyermeki személyiség kibontakoztatására, fejlesztésére törekszik, a gyermekeket megillető jogok, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

A Pedagógiai Program **gyermek- és játékközéppontú** szemlélete biztosítja az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióinak érvényesülését.

A nevelés, mint „**tudatos értékválasztás**” a nevelési helyzetekbe beépített tevékenységek által valósítható meg, hiszen a gyermek állandó tevékenykedés közben fejlődik. Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja az, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

Óvodánkban a gyermeki jogokat maximálisan tisztelő **inkluzív pedagógiai gyakorlatot** folytatunk. A nevelés minden folyamatában biztosított a sajátos

nevelési igényű, a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek **esélyegyenlősége**.

Helyi nevelési célok

- **A gyermeki személyiség komplex fejlesztése, testileg, lelkileg, értelmileg egyaránt harmonikusan fejlett gyermekek nevelése.**
- **Életkori sajátosságokhoz és az eltérő fejlődési ütemhez alkalmazkodó eredményes készség- és képességfejlesztés.**
- **Kommunikáció és viselkedéskultúra folyamatos fejlesztése helyes gyermeki értékrend kialakítása kooperációra nevelés.**
- **A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése, fejlődésük szakszerű segítése.**
- **A természet szeretete - védelme iránti igény felkeltése, a környezettudatos magatartás fejlesztése.**
- **Az egészséges életmód szokásrendszerének megalapozása.**
- **Hátránykompenzálás, felzárkóztatás a szociokulturális hátrányok leküzdése érdekében, a sikeres iskolakezdés esélyének megteremtése minden óvodás számára.**

A nevelési célok elérésének feltételei

Pedagógiai Programunk nevelési céljait a gyermekek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembe vételével, megfelelő pszichés környezetben, az életkori sajátosságokhoz és a gyermek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodva lehetséges megvalósítani.

A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermek fejlődő személyiség, ezért sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermek személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs színtér, amely a kisgyermeket formálja. A családi nevelés mellett az óvodának igen nagy szerepe van az elsődleges szocializáció során. Az óvoda előnye, hogy a családnál tágabb, tagoltabb szocializációs közeget hozhat létre. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái egységet, szerves, kölcsönös kapcsolatot alkotnak.

Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a vele kapcsolatba kerülő gyermekekkel és felnőttekkel (óvodapedagógus, dajka) pozitív, kedvező hatások, élmények ériék. Szükséges, hogy a gyermek óvodapedagógusokban és az óvodában dolgozóknál társra, ha kell, természetes támaszra találjon.

A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésben

A gyermek személyisége és tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek. A gyermek, tevékenykedő lény. Személyisége komplex tevékenységek által fejleszthető a leghatékonyabban.

A képességek szerepe a nevelési cél elérésében

A tevékenységközpontú nevelés olyan képességek fejlesztését jelenti, amelyek a társadalomban létező, elképzelhető pozitív tevékenységek gyakorlásához szükségesek.

A nevelés szempontjából kitüntetett, a társadalmi és egyéni szempontokból lényeges képességek két nagy csoportba sorolhatók.

1. Az első csoportba tartoznak a **kooperációs képességek**
2. A második csoportba tartoznak a **kommunikációs képességek**

Óvodánk alapvető nevelési feladatai

Pedagógiai Programunk fejlesztő hatásokban gazdag nevelési alaphelyzet megteremtését feltételezi.

Az igazi tennivaló ebben az életkorban az életfeladatokra való nevelés, ami valóságos tevékenységek, a tevékeny életre alapozott nevelőmunka útján valósítható meg.

- A gyermekek tapasztalataira, élményvilágára építve olyan komplex tevékenységek biztosítása, hogy a gyermekek szükségleteit kielégítse, s amelyek során eljuttatjuk őket egyéni képességeik legmagasabb szintjére. A fejlesztés színtere a játék, amelyben jól érzi magát a gyermek és az ismereteket észrevétlenül sajátítja el.
- Pozitív személyiségjegyek alakítása, érzelmi-erkölcsi nevelés hatékonyságának növelése. Élmény gazdag óvodai élet megteremtésével olyan gyermekek nevelése, akik tudnak társaikkal együttműködni, együtt cselekedni és ezt kommunikációval kísélni, egymásra figyelni valamint akiket a megértés és a tisztelet jellemez.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei önazonosságának megőrzése, az interkulturális nevelésen alapuló integráció biztosítása.

Egészségnevelési alapelvek, egészséges életmódra nevelés

Alapelvek, célok:

- A gyermek testi – lelki egészségének biztosítása, a helyes szokásrendszer kialakítása.
- Az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
- A gyermekek ismerjék fel és utasítsák el az egészségkárosító tényezőket.

Testi-lelki egészség megőrzésének szempontjai, alapelvei:

- Testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Mindennapos örömteli mozgás (lehetőség szerint a szabadban).
- Az egészséges táplálkozás iránti igény kialakítása.
- A kulturált étkezési szokások alakítása.
- Vitaminpótlás, zöldség, gyümölcs fogyasztása.
- Évszaknak megfelelő, réteges öltözködés.
- Folyadékpótlás.
- Nap-és fényvédelem.
- Pszichohigiénés egészségvédelem.

A baleset megelőzés alapelvei:

- Állandó felügyelet biztosítása.
- Életkornak megfelelő balesetvédelmi „oktatás”.
- Baleset megelőzés szabályainak betartása.
- Ép, jó minőségű eszközök használata.
- Játsszótéri eszközök felülvizsgálata.
- Járdák, padlózat tisztántartása.
- Bútorok, nagyméretű eszközök rögzítése.
- Ruházat ellenőrzése.

Higiénés szabályok kialakítása, betartatása:

- Mosdóban az intimitás biztosítása.
- WC papír megfelelő használata.
- Folyékony szappannal való kézmosás.
- Körömkefe használata szükség szerint.
- Megfelelő orrfújási technika elsajátítása.
- Váltóruha biztosítása.
- Váltócipő használata a csoportszobában.
- A haj rendszeres gondozása, saját fésű használata.
- A textíliák szükség szerinti cseréje.

Fertőző betegségek megelőzése:

- Felkészülés a szezonális fertőző betegségekre: szellőztetés, fertőtlenítés.
- Egyéni eszközök biztosítása.
- Beteg gyermek elkülönítése.
- A szülők tájékoztatása, értesítése.

Feladatok:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Pszichohigiénés egészségvédelem.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Higiénés szabályok betartása.
- Fertőző betegségek megelőzése.
- Balesetek megelőzése, a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.

- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A fokozatosság elvének betartásával megtanítjuk a gyermekeket a mosdó használatára, a testápolásra. Higiénés szokásaikat, tisztaság igényüket megalapozzuk. Ehhez biztosított minden feltétel, megfelelő számú mosdó, törölköző tartó, fogmosó felszerelés tartó, fésűtartó jelekkel ellátva.

Napi 3x étkezéssel igyekszünk biztosítani az életkori sajátosságaiknak megfelelő egészséges táplálkozást. Az étkezések időpontja meghatározott - kb. 3 óránként.

Az általuk hozott friss gyümölcsből minden nap fogyasztanak gyermekek.

Az öltözködés a test védelmét biztosítja az időjárás változásaival szemben. Fontos a réteges, praktikus öltözködés, ami könnyen le és felvehető. Különösen fontos jó cipő, ami nemcsak erősíti, védi a lábat, hanem megakadályozza a lúdtalp kialakulását.

Egészségük megőrzéséhez fontos, hogy edzettek legyenek. A gyermekek mozgásigénye egyénileg eltérő, erre mindig ügyelünk a séták alkalmával is.

Edzés közben fokozódik a gyermek ellenálló képessége, szervezetük alkalmazkodik az évszakok változásaihoz. Fontos, hogy minden évszakban minél több időt töltsenek a szabadban. A jó levegő, a napfény és a víz a gyermek edzését segítik. Az egyéni érzékenységek, egyéni bánásmódot igényelnek.

A nyugodt pihenéshez külön helyiségben biztosítjuk az optimális feltételeket (jó levegő, csend, nyugalom). Minden nap mesével, dalokkal, simogatással segítjük az elalvásukat, nem erőltetjük az alvást.

A testi egészségvédelem mellett nagyon fontos feladat a pszichohigiénés egészségvédelem, hiszen a lelki eredetű problémák negatívan hatnak a fizikai állapotra is.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- tudjanak önállóan, tudatosan tisztálkodni (kézmosás, fogmosás, fésülködés, WC használata)
- önállóan öltözzenek, tudjanak gombolni, cipőt bekötni
- az evőeszközöket megfelelően használják
- igényeljük az esztétikus terítést, környezetet
- szükség szerint használják a zsebkendőt, tudják az orrukat jól kifújni
- evés közben kulturáltan viselkedjenek.

Érzelmi nevelés, szocializáció

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak. Az óvodában érzelmi biztonságot, derűs, szeretetteljes, otthonos légkört kell biztosítanunk. Mindezt szükséges, hogy az óvodapedagógus – gyermek, gyermek- dajka, gyermek – gyermek kapcsolatát pozitív attitűd érzelmi töltés jellemezze. Az óvoda segítse a gyermeket az önkifejező és önértékesítő törekvéseiben.

Az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégítse természetes társas szükségleteit; nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

- A szocializáció szempontjából különös jelentőséggel bírnak a közös élményekre épülő tevékenységek. Fontos a szokás és a normarendszer megalapozása.
- A gyermek ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A gyermeknek legyen modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

- Szükség esetén megfelelő szakemberek bevonása az óvodai életbe (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus).

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyerekek szívesen járnak óvodába.
- Képesek az együttműködésre, a közös tevékenységekre.
- Képesek önálló helyzetmegoldásokra.
- Szociálisan éretté válnak az iskolai életre.
- Képesek nyugodtan, figyelmesen meghallgatni a felnőtteket és a gyermekeket.

A fejlesztés tartalma

A tevékenységek által nevelkedő gyermek felnőve aktív részese lesz saját természeti és társadalmi környezete kialakításának. A tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg. A négyes feladatrendszer elemeit a nevelés foglalja keretbe. A feladatrendszer elemei a gyakorlatban nem különülnek el egymástól.

A feladatrendszer elemei:

- 1. Játék és tanulási tevékenység**
- 2. Társas és közösségi tevékenység**
- 3. Munkatevékenység**
- 4. Szabadidős tevékenység**

A feladatrendszer elemei egymást átszöve érvényesülnek és valamennyien együtt jelentik az óvodáskorú gyermek nevelésének tartalmát. Ezt azért is szükséges hangsúlyozni, mert a gyermek életmegnyilvánulásaiban sohasem különülnek el a

különböző tevékenységek, azok komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg. Természetes tehát, hogy a feladatrendszer elemei mereven nem választhatók el egymástól, mint ahogy a tevékenységek is összefüggenek egymással. A nevelés tervezésekor nem szedjük szét a feladatrendszer elemeit, hanem egységben gondolkodva a tevékenységekből kiindulva végezzük a tervezést. A tanulást a nevelés részének tekintjük, ezért a nevelés és a tanulás tervezésében is a komplex gondolkodásmód, az egymáshoz való kapcsolódás és nem a nevelési területek szétdarabolásának szándéka vezeti gondolatainkat.

Játék és tanulási tevékenység

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a személyiség tükré, fő kommunikációs közeg, utánzásra épül. Tükröződik benne a gyermek feszültsége, konfliktusai, érzelmei, vágyai, külső hatások feldolgozása. A játék tehát amellet, hogy személyiségfejlődés alapfeltétele, gyógyító hatású is.

Óvodáskorban a játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik, a gyermek a játékon keresztül jut ismeretekhez, munkafolyamatokat sajátít el, azaz tanul és ezek által gyarapszik.

A gyermek esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz. A játék kiemelt jelentőségű a gyermek számára, fejleszti pszichikumát, kreativitását, élményt adó tevékenység.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Óvodás életkorban a játék a gyermek legelemibb pszichikus szükséglete, ezért fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A gyermek napi játékszükségletét ki kell elégíteni, és meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját a gyermek életében. Ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét. Ezen keresztül szerzi ismereteit, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

Az óvodai tanulás szélesen értelmezett, az egész nevelés folyamatát átható tevékenység. A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb a óvodás korú gyermek fejlődésének szempontjából. A közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a többoldalú tapasztalatszerzés azért központi kérdése a tanulási folyamatnak, mert kevesebbet, de azt jobban, alaposabban, több oldalról megközelítve kell a gyerekek számára közvetítenünk és velük együtt átélnünk. Fontos, hogy a gyermek természetes kíváncsiságát kielégítse.

A tanulási tevékenység esetén is azt szeretnénk elérni, hogy örömmel és önként vegyen részt ebben a folyamatban a gyermek. A követelményeket az egyéni teljesítőképességhez kell mérni. A sikerélmények erősítik a gyermek önbizalmát és bátorságot adnak neki az újabb, nehezebb problémák megoldásához. A sorozatos kudarcok ellentétes hatást váltanak ki. Fontos a differenciált, önmagához mért pozitív értékelés. Törekszünk az egészséges önkorrekció kialakítására. Az óvodai tanulás, fejlesztést is jelent. Az egyes gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő eszközökkel, módszerekkel történő támasznyújtást.

A program keretjellege biztosítja az óvodapedagógusok számára a gyermek igényeihez, egyéniségéhez, teherbíró képességéhez igazodó tanulási kereteket és formákat. A nevelés egészén belül megvalósuló tanulás kötött és kötetlen kezdeményezések, foglalkozások, beszélgetések, tapasztalatszerző séták stb. formájában egyaránt megoldhatók a napi élet bármely mozzanatában.

Feladatunk:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a szabad játék számára.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása és biztosítása a játéktémák fejlesztése érdekében.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együttjátás a gyermekekkel.
- A játékfajta tartalmának, minőségének gazdagítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Játékokat a szerepjáték túlsúlya jellemzi.
- Ugyanazt a játéktémát képesek több napon keresztül végigvinni.
- Bonyolult építményeket képesek alkotni, kreatívak.
- Szabályjátéknál képesek a szabályt betartani – élvezik.
- Játékukban a saját maguk által készített eszközöket is használják.
- Óvják a játékeszközöket.
- A játékban a társas viselkedés szabályait életkoruknak megfelelően betartják.
- Az ismert meséket előadják.
- Játék közben folytatott kommunikációjuk gazdag, tartalmas, kulturált, érthető.

Társas és közösségi tevékenység

A kooperációs és kommunikációs képességek pedagógiai szempontból sikeres formálásnak legfontosabb feltétele, hogy a tevékenység - társadalmi és egyéni - értéktartalma és hasznossága nyilvánvaló, felismerhető, tudatosítható, átélhető legyen. Nagyon fontos feladat már az óvodában tudatosan törekedni a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és a közös tevékenység kibontakoztatására.

A jó közösséget mindig egyéniségek alkotják, mégpedig olyanok, akik egyéni akaratukat, ambícióikat, vágyaikat képesek a közösség keretein belül is megvalósítani. Minden gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell biztosítani személyisége pozitív és széleskörű fejlődéséhez. A társas és közösségi kapcsolatok alakítása a tevékenység bázisára támaszkodva a teljes nevelési folyamatot átfogja. A csoportban elfogadott normák befolyásolják a gyermekek cselekedeteit. Ha mindehhez még nyitott légkör, demokratikus és szeretetteljes irányítás társul, akkor tág teret nyitunk a gyermekek önállósága, aktivitása és döntési képességének kibontakoztatása irányába.

Az óvodai gyermekközösség alakítása a tevékenységek rendszerén keresztül valósítható meg. Az óvodában minden tevékenységnek a gyermek egyéni örömein túl közös élményt is kell jelentenie. A társas kapcsolatok, a közös munka, az együttjátszás és a komplex foglalkozások rendszere is az együvé tartozás érzését erősíthetik, ha tudatosan igyekszünk ezt létrehozni. A tevékenykedtetés sokszínű, változatos legyen, és a **tevékenykedtetésen** legyen a hangsúly. A közösségi szokások alakítása a tevékenységek végzését segítse, a gyermekek cselekedeteit irányítsa. A szokások tegyék lehetővé, hogy az egyik gyerek ne zavarja a másikat, a szokásrendszer tegye lehetővé a gyermekek közötti

jobb együttműködést, egymás tevékenységére figyelmet, vagy a közös tevékenység során kialakuló viták lerendezését stb.

Nem fegyelmezni, hanem tevékenységgel és az ehhez szükséges hellyel, eszközzel kell segíteni a gyermekeket abban, hogy minél nagyobb önállóságra tegyenek szert óvodai életük során. Az óvodapedagógus ugyanúgy vegye figyelembe a gyermek jogos kívánságait és igényeit, mint ahogy a gyermektől is elvárja a szokások, szabályok betartását. A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Átala fejlődik normarendszere, mely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja, s egyben a felnőtté válás feltétele is.

A gyermekek egymás közötti és a felnőttel való kapcsolatában egyaránt a szabadságra, a nyíltságra és az őszinteségre kell építeni.

A közösség lehetőséget teremt az önálló kapcsolatok kialakítására, a különböző nézőpontok megismerésére, a konfliktusok kezelésére és megoldására. Ezek a folyamatok pedig a tolerancia kialakulásához vezetnek.

Az óvoda nyitottsága nemcsak a beszoktatás ideje alatt, hanem óvodáskor végéig biztosítja a szülőknek a nevelőmunkába történő közvetlen betekintést. Ez mindkét fél számára (szülő-óvodapedagógus) megnyugtató és biztonságot jelentő lehetőség, amit a gyermek érdekében kétoldalúan lehet hasznosítani. Az óvodapedagógusnak éppúgy szüksége van a nevelőmunkában a szülőktől érkező információkra, javaslatokra mint fordítva. Az óvoda nyitottsága, hagyományok teremtésével, nyilvános, közös programok, ünnepek segítségével tovább növelhető.

Az óvodapedagógus feladatai a társas, közösségi tevékenységgel kapcsolatban:

- Biztonságos, nyugodt óvodai mindennapok biztosítása, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek közötti, valamint a gyermekek és felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktusfelvételre.
- A felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban.
- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együttjátás együttműködés képességének kialakítása és gyakorlása.
- A konfliktusok kezelése.
- A társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása.
- A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása.
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak a társaik felé.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek jól érzik magukat a közösségben
- Ragaszkodnak a csoportjukban lévő gyermekekhez, felnőttekhez, ezt képesek kifejezni érzelmekben, szavakban.
- Érdeklődnek egymás és hiányzó társuk iránt.
- Konfliktushelyzetben társaikkal egyezkednek.
- Elfogadják, tolerálják a máságot.
- Saját akaratukat alá tudják vetni másokénak
- Betartják a kulturált viselkedés szabályait.
- Elfogadják az adott tevékenységek által megkívánt magatartásformákat.
- Képesek nyugodtan ülni, a felnőttre figyelni.
- Együttműködnek a közös rendezvényeken.

Munka jellegű tevékenység

Az életfeladatokra való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kiaknázását. A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és munkatevékenység. Ez abból adódik, hogy a munkát játékos formában végezzük. Fő jellemzője a játékkal szemben, hogy van célja, eredménye, külső szükséglet motiválja. Felelősséggel jár, tapasztalatok, készségek szükségesek hozzá.

Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani.

Célunk: Olyan készségek, tulajdonságok kialakítása a gyermeki munka megszerettetésén keresztül, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermek közösségi kapcsolatait, feladattudatát.

Az első feladat olyan munkalehetőségek biztosítása, ami a gyermek számára elfogadható. Ezen kívül igen nagy fontosságú, hogy a munkavégzés során biztosítsuk a teljes **önállóságot**. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időszakos, hanem **rendszeres, folyamatos** tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba.

A munkafajták közül ki kell emelnünk az **önkiszolgálást**, aminek óvodáskor kezdetétől fogva igen nagy a jelentősége. A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt - testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendbentartása - a lehető legkorábbi időtől kezdve próbáljanak önállóan végezni. Hagyjuk, hogy a gyerekek saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőiket, amikor képesek rá.

A **testápolás** során a gyermekeket először alapvető szükségleteik kielégítése motiválja. A kezdeti hiányosságot felváltja a jól kialakított szokásokon alapuló igényes testápolás tisztálkodás, a hozzá kapcsolódó alapvető fogásokkal. A

tisztálkodási és higiénés szokások megszilárdítása, a szabályok kialakítása során figyelünk az intimitás tiszteletben tartására.

Étkezésnél megismertetjük az igényes terítéshez, étkezéshez szükséges tevékenységeket, eszközöket.

Az **öltözködés** folyamán a hőmérsékletnek megfelelő öltözködés igényét igyekszünk kialakítani. A ruhadarabok nevét, célszerű használatát, a vetkőzés ill. öltözés helyes sorrendjét és módját gyakoroltatjuk.

A munka társadalmi értékének megismertetésére az óvodában a **kerti munka** ad lehetőséget. Szükségesnek tartjuk az óvodában az élősarok kialakítását és a kerti munka megvalósítását, mert ez ad lehetőséget a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására minden gyermeknek. Nagyon fontos, hogy a munkavégzéshez elegendő mennyiségű és megfelelő minőségű szerszám álljon a gyermekek rendelkezésére. A termést saját célra, saját fogyasztásra felhasználva megismerhetik a gyermekek annak valós értékét.

A naposság a feladattudat, kötelességtudat, a felelősségérzet és a közösségi érzés alakításában fontos gyermeki tevékenység. A **naposi munkát** akkor célszerű bevezetni, amikor a gyermekek ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. Nagy szerepe van e tevékenységnek társas kapcsolatok és az együttműködés kialakulásában. Lehetőséget ad a másokról való gondoskodás örömének átélésére. A munka megosztása során fontos feladatnak tartjuk, hogy a gyerekek megtanuljanak **önállóan dönteni**, feladataikat egymás között megosztani.

Az óvodapedagógus feladatai a munka jellegű tevékenységgel kapcsolatban:

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos

önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.

- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez.
- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhesék azokat.
- Ösztönözze a gyermekeket ajándékkészítésre.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Igényesen, önállóan végzik a rájuk bízott feadatokat.
- Egyéni megbízatásokat szívesen vállalnak.
- Segítenek a kisebb társaiknak.
- Szeretnek közösen dolgozni.
- Részt vesznek az udvartakarításban a növények-és állatok gondozásában.

Szabadidős tevékenység

A szabadidő igazi tartalma: a termékeny időfelhasználási lehetőségek közötti szabad választás. A szabadidős foglalkozásoknak azért kell a saját, semmivel sem helyettesíthető helyüket és szerepüket kivívniuk a nevelési intézményekben, mert másképpen a gyermek sohasem tanulhatja meg, hogyan gazdálkodjon az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésre álló idővel.

Célunk; hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet. A szabad, mindennapi tevékenykedés elsősorban játékidőben bontakozik ki.

Az óvodások egész nap az intézményben tartózkodnak, önállóan és a lehetőségekhez mérten szabadon tevékenykedhetnek. Jut idő arra, hogy a gyermekek az óvónők által felkínált lehetőségek közül (pl. bábozás, festés, rajzolás, tánc, társasjáték, filmvetítés, mese, barkácsolás, stb. ...) közül szabadon választhassanak. Természetesen nemcsak az épületen belül, hanem azon kívül az udvaron is felkínálható az a sokfajta választási lehetőség, ami döntésre és természetesen újabb és újabb gyakorlásra készíti a gyermeket.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenységek megszervezésében:

- Törekedjen a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésére. Keresse a lehetőséget arra, hogy nagyobb mozgás és tevékenységi teret biztosítson a gyermekeknek.
- A választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségességét.
- Egyszerű, saját maga és a gyermekek alkotta eszközökkel segítse elő gyermekek fantáziájának fejlődését.
- Keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére.
- Tervezzen sok mozgásos tevékenységet az udvaron.

A komplex foglalkozások rendszere

A komplex foglalkozások lényege:

- a. Komplex rendszereket, folyamatokat értelmeznek az óvodás gyermek szintjén.
- b. A foglalkozásokat problémacentrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi.
- c. A foglalkozásokon tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket.

A társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozások

Anyanyelvi nevelés:

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. Az óvodai anyanyelvi nevelést a személyiség teljes kibontakozásának fontos részeként és feltételeként értelmezzük. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll.

Az óvodai anyanyelvi nevelés **komplex** folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának fejlődését, szociális kapcsolatainak alakítását és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését. Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. Az óvoda fejlesztési feladatainak tehát a család, a környezet megismeréséből kell kiindulni és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejteni. Az óvodapedagógusnak arra kell lehetőséget biztosítani, hogy nyugodt légkörben életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja.

Az óvoda tevékenységgel gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését. A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre. Az óvodáskorban jelenlevő feladatok: az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a nyelvi, a beszédértés-, és a beszédképesség fejlesztése, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése. A gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására kiemelt figyelmet kell fordítani. Különösen fontos, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre.

A beszélő környezet során elsősorban az óvodapedagógusok azok, akik a hivatásuknál fogva anyanyelvi értékeket közvetítenek, melynek elsődleges eszköze a játék.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör teremtése.
- A beszédöröm biztosítása.
- Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Képesé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- A beszédszinvonal emelése olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.
- Beszédmegértés fejlesztése.
- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása, szükség esetén segítő szakember bevonása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Képesek megnevezni a környezetükben lévő tárgyakat, jelenségeket, személyeket.
- Bátran beszélnek, szívesen használják aktív szókincsüket.
- Egymás beszédére odafigyelnek, nyugodtan, figyelmesen végighallgatják a felnőtteket és társaikat.
- Udvariassági kifejezéseket is használnak.
- Gondolataikat képesek érthetően, összefüggően kifejezni.
- Képesek érthetően, folyamatosan beszélni.
- Képesek életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal kifejezni gondolataikat.
- Minden szófajt használnak, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak, tisztán ejtik a magán- és mássalhangzókat.
- Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.

A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplex foglalkozások

Külső világ tevékeny megismerése

Pedagógiai Programunk célja, hogy a gyermeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természetközeli élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermek számára. Azt kell erősíteni, hogy mennyire összefügg mindez egymással és milyen nagy az ember felelőssége a

természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából. A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne. Nevelési célunk, hogy az óvodáskorú gyermekek környezettudatos gondolkodását, viselkedését megalapozzuk. A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak.

Legfontosabb feladat megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretetnek. A fák, a virágok, az apró kis állatok megannyi ismeretet, feladatot, a séták, kirándulások, az óvoda kertjében vagy az élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyerekeknek. Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthat a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről.

Már az óvodában fel lehet és fel kell készíteni a gyermeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk.

Meg lehet éreztetni a gyermekekkel, hogy mindenkinek lehetősége van saját lelkiismeretének megfelelően dönteni. A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat. Természetesen ide tartozik a mások (idősebbek, felnőttek, társak) tisztelete és szeretete is. Ilyen pedagógiai légkörben fejlődik a gyermek ítélőképessége és természetes viselkedési formájává válik a más felfogásokkal szembeni tolerancia. Ugyanakkor lehetőséget kap az önálló véleménynyilvánításra, önbizalmának növelésére. A helyi népszokásokkal való ismerkedés lehetőséget teremt a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítására.

A környezetvédelem vagy a problémák erőszakmentes megoldásának kérdése már az óvodás gyermek szintjén is felvethető és beépíthető a komplex foglalkozások rendszerébe.

A környezeti nevelés alapelvei, céljai

- A természet tiszteletét, védelmét előtérbe helyező életmód szokásrendszerének megalapozása, környezetbarát attitűdök, szokások kialakítása.
- A környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának elősegítése.
- A környezet megismerésére, óvására nevelés.
- A környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás kialakítása, egyéni és közösségi szinten.
- A környezet állapota iránti érzékenység megalapozása.
- A közvetlen környezet értékeinek megőrzésére, tiszteletére nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai a foglalkozások megszervezésében:

- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben.
- Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből.
- Építsünk a spontán lehetőségekből fakadó élménynyújtásra.
- Biztosítani minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez.
- A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük meg.
- Élősarok kialakítása, halak etetése.
- Növények ültetése, csíráztatása és gondozása a csoportszobában.
- Óvodakert létrehozása, lehetőségeinek kihasználása a környezeti nevelőmunkában.

- Kertészkedés, kerti szerszámok biztosítása a gyermekeknek.
- Madárbarát kert - madáretető, madáritató kihelyezése.
- Segíteni a környezeti folyamatok, ok-okozati összefüggések megértését.
- Ismerkedés a szülőföld és a közvetlen környezet hagyományaiival, szokásaival és a családi, tárgyi kultúrával.
- Jeles Zöld napok megünneplése.
- Megfigyelő séták, kirándulások szervezése.
- A közlekedés biztonságára, önfegyelemre, egymás óvására nevelés.
- Az önálló véleményalkítás, döntésképesség fejlesztése kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák és szokások kialakítása, elsajátítása.
- Szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás feltételeinek megteremtése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Biztosan tájékozódik a közvetlen környezetükben.
- Ismerjék az egyes évszakok néhány jellegzetességét, tudjanak különbséget tenni az évszakok között.
- Legyen fogalmuk az időről /évszakok, hónapok, hetek, napok, napszakok/.
- Ismerjék környezetükben élő házi és vadonélő állatokat, bogarakat, legyenek képesek összehasonlítani külső jegyek alapján.
- Ismerjék környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Tudatosodjon bennük a természet- és környezetvédelem, ami a környezettudatos magatartás alapját képezi.
- Tudják saját nevüket, születésük idejét, helyét, lakcímüket. Szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét.

- Szerezzenek gyakorlatot az elemi közlekedési szabályok betartásában – ismerjék a közlekedési eszközöket.
- Az emberi test részeit fel tudják sorolni. Igényesek testük tisztaságára.
- Ismerjék fel környezetükkel kapcsolatos felelősségüket, fedezzék fel a veszélyforrásokat.

Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete. A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A matematika a valóság megismerésének, ezáltal a megismerhető képességek fejlesztésének is az eszköze. Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba integrálva valósítjuk meg.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Legyenek képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatni, sorba rendezni, összehasonlítani.
- Legyenek képesek összemérni hosszúság jellegű mennyiségeket.
- Értsék és használják helyesen a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat, (hosszabb, rövidebb, legrövidebb stb., több, kevesebb stb.)

- Legyenek képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat megnevezni.
- Legyenek képesek számlálni legalább 15-ig.
- A térben való tájékozódásban képesek a jobbra-balra irányok megkülönböztetése, értik és követni tudják az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé, alatt, fölött, között).
- Játékos tevékenységeket, mozgásokat végeznek , tapasztalatokat szereznek tükör előtt.
- Ismerik az egész – rész fogalmát.

Az óvodai élet egyes tevékenységi formái

Verselés, mesélés

A vers és a mese szórakozás, kellemes időtöltés, együttes élmény. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője, legfontosabb eszköze. Minden nap mesélünk vagy verselünk valamilyen formában. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A versek, mesék kiválasztásakor figyelembe vesszük a gyermekek fejlettségi szintjét. A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, is megjelennek a körültekintően összeválogatott irodalmi anyagban. Lehetőséget teremtünk a gyermekek önálló szöveg és mesemondásához, figyelünk a gyakori ismétlésre, a mese többszöri feldolgozására. Kedvelt tevékenysége az óvodásoknak a bábozás és a dramatizálás. Mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. Az irodalmi élmények feldolgozását elősegítjük különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen, folyamatosan beszélnek.
- Aktív szókincsük folyamatosan bővül.
- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában.
- Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét.
- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, a figyelem fenntartásának és ellenőrzésének játékos egyezményes jelzései.
- A mesekönyvek képeit önállóan is hosszan nézegetik, egymásnak mutogatják. Kérik a felnőttet, hogy meséljen róluk vagy önállóan mesélnek azokról.
- Játék illetve más tevékenység közben odaillesző szövegeket, rigmusokat mondogatnak.
- Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik.
- Képesek önállóan rövid verseket, meséket elmondani.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is szerves része a nevelés folyamatának, fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. (gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás)

A feladat elsősorban az, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit. A gyermekek számára megszokott és elérhető helyen mindig álljon rendelkezésre mindenféle anyag és eszköz, amivel a

gyermek fantáziájának megfelelően dolgozhat, alkothat. Ezeket úgy kell megválasztani, hogy a gyermek maga tehessen felfedezéseket, szerezzon közvetlen és közvetett tapasztalatokat, gyakorolhassa alkotó fantáziáját. Az ötlettől a megvalósításig főként bátorítással, útmutatással és dicsérettel segítjük a gyermekeket.

A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermekek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak kitűnő lehetőséget biztosítanak az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Képesek egyéni módon megjeleníteni személyes élményeiket, ismereteiket, gondolataikat, elképzeléseiket.
- Alkotásait a színek gazdagsága jellemzi.
- Elképzeléseik alapján tudnak formázni, mintázni, festeni.
- Biztonsággal használják a különböző eszközöket, örömmel, saját kezdeményezésükre is alkotnak.
- Ismerik a különböző anyagokat, az ábrázolás és a konstruálás egyszerű munkafogásait, technikai alapelemeit.
- Eszközhasználatuk célszerű és gazdaságos, az eszköztartásuk és az anyagkezelésük helyes. Megjelenik az eszközök karbantartásának szokása és a munkaszervezés képessége.
- Képesek egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani, papírelemekből és más anyagok felhasználásával képet alkotni.
- Közvetlen megfigyelés alapján képesek kiemelni megkülönböztető jegyeket, szín- és formabeli tulajdonságokat, hangulati elemeket.

- Képesek díszítő feladatokat megoldani soralkotással és más elrendezéssel, vonalas és folthatású mintaelemekkel, változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával.
- Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák (pl. haj, ruha, stb.), s próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzéseivel is.
- Képesek saját és mások munkájának értékelésére.
- Képesek gyönyörködni a szép, esztétikus munkában.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai ének-zene nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Minden évszakhoz és ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel. Az ének, zene, énekes játék és a gyermektánc ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták és kirándulások. Napközben bármikor adódhat lehetőség énekre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. A komplex foglalkozások inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére. A Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztést valósítjuk meg, biztosítva ezzel a zenéhez való, pozitív érzelmi viszony kialakulását, a néphagyományőrzést. Az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások is fontos eszközül szolgálnak a zenei kreativitás alakításában.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Képesek halkán - hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Képesek a magas – mély éneklés közti különbség felismerésére, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni.

- Képesek összehasonlítani, énekléssel, mozgással bemutatni a normál tempónál gyorsabbat, lassabbat.
- Képesek szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolni.
- Képesek hallás után visszaénekelni dallammotívumokat – ismerik a dallambújtatást.
- Képesek kitalálni dallamot rövid szövegekhez – dallam improvizáció.
- Képesek megkülönböztetni az egyenletes lüktetést a dal, illetve mondóka ritmusától.
- Képesek térformákat alakítani (kör, csiga, hullámvonal).
- Érzékenyek a természet és környezet hangjaira, figyelik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit.
- Képesek ismert dallamot dúdolásról, hangszerről, sajátos kezdő, erősen eltérő belső vagy záró motívumokról felismerni.
- Képesek egyszerű dallamokat tisztán énekelni.
- Ismert dalt hallás alapján szöveg nélkül is tudnak dúdolni, egyszerű szótagokkal előadni.
- Megismernek néhány egyszerű játékos tánclépést, ezeket örömmel gyakorolják.
- Megismernek néhány hangszer, egyeseket meg is szólaltatnak.
- Képesek a bemutatott élőzenét, népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatni.

Mozgás

Pedagógiai Programunk lényeges eleme a testi fejlesztés. Az óvodás korú gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi mozgás nélkül.

A mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll. A mozgásfejlesztéshez hozzátartozik, hogy maximálisan biztosítsuk a spontán mozgáslehetőséget, mégpedig az egyéni sajátosságok figyelembevételével. Rendkívül fontos a szabad levegőn tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítása. A szabadban végzett számtalan tevékenység (tornázás, játék, kirándulás, stb.) fokozza a gyermek edzettségét, teherbíró képességét, segíti fizikai fejlődését, jó hatást gyakorol a gyermek szellemi fejlődésére is. A jól szervezett séták, kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek. A mozgásos játékokban közösségi érzéseket mélyítünk el, a gyermekek megtanulnak egymás testi épségére vigyázni, fejlődik türelmük, kitartásuk, kudarctűrő képességük. A napirendet úgy célszerű összeállítani, hogy elkerüljük az egyoldalú terhelést és felváltva biztosítsuk a mozgást és az ülésel együtt járó tevékenységeket. A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődését, melynek egyre magasabb szintje előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, ezáltal a mozgás-műveltség fejlődésének.

Az intenzív, változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükség. A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású napi 20-30 perces testmozgás nem csak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez.

A mindennapos mozgás objektív feltételei:

Elsősorban a megfelelő hely biztosítása. A foglalkozásokat, mozgásos tevékenységeket döntő mértékben a szabadban valósíthatjuk meg, célszerű füves területen különböző pályákat kialakítani. Téli szánkózásra, csúszkálásra szintén lehetőséget biztosít az óvoda udvara. A füves, sík terület mellett fontos a térkövel borított terület is, amely esős idő esetén, illetve azt követően kiválóan alkalmas a mozgásos játékok lebonyolítására. Az egyensúlyérzék fejlesztésére alkalmasak az

udvari és játszótéri mászóakák, a speciális mozgásfejlesztő eszközök. Minden, ami az óvoda udvarán található, felhasználható a mindennapi mozgás feladatainak megvalósításához. Nyáron a mezítláb történő gyakorlatoknak is nagy jelentősége van, teremtsünk lehetőséget a mezítlásbas tornának. Mindenkor nagy gondot kell fordítani az alkalmazásra kerülő kézi és tornaszerek, berendezési tárgyak épségére, tisztaságára, valamint arra, hogy könnyen elérhetőek legyenek, megfelelő számban álljanak rendelkezésre. Némi ötletességgel tovább bővíthetjük a már meglévő kézi szereket. Az eszközök előkészítése az óvodapedagógus, a gyermekcsoport és a dajka aktív együttműködését feltételezi.

A mindennapos mozgás szubjektív feltételei:

Az örömmel, derűs légkörben, együttesen végzett gyakorlás hozzájárul az egészséges életmód szokásainak megalapozásához is, ezért nagyon lényeges, hogy az óvodapedagógus minden megnyilvánulásán tükröződjön az, hogy szívesen mozog együtt a gyermekekkel és örül a gyermekek mozgásban elért sikereinek.

A mindennapi együttmozgás tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik (járások, futások, ugrások, egyensúlygyakorlatok). Ezeket kiegészíti néhány talajtorna elem, valamint a kézi szerekkel végezhető gyakorlatok. Természetesen ide tartoznak a testnevelési játékok is. Az óvodapedagógus dönti el, hogy a mindennapi mozgás alatt foglalkozást tart vagy egy-egy mozgáscsoport gyakorlásával, esetleg testnevelési játékokkal tölti ki az időt. A mindennapi mozgás tartalmát, szervezését és anyagát, döntően a gyerekek fejlettségi szintje határozza meg. A testgyakorlatok mintaszerű végzésével, a játéka való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválhatjuk a gyermekeket, építve utánzási hajlamukra, segítve a rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszonyuk kialakulását.

A mozgásfejlesztés feladatai:

- A gyerekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- Mozgástapasztalatok bővítése az alapvető mozgásformák gyakorlása által.
- Legyen lehetőségük a gyermekeknek saját testük mozgását átélni.
- Folyamatosan fejlődjön a gyermekek mozgása és egyensúlyérzéke.
- A kéz finommozgásainak fejlesztésére nyújtsunk változatos lehetőségeket.
- Segítsük elő a gyerekek harmónikus, összerendezett mozgásának kialakulását
- Vázizomzat erősítése.
- Helyes testtartás kialakítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek mozogni.
- Mozgásuk összerendezett, harmonikus.
- Képesek mozgásuk szándékos irányítására.
- A mozgásos játékok során betartják a szabályokat.
- Biztonsággal használják a tornaszereket.

A tevékenységrendszer keretei

A Pedagógiai Programot osztatlan csoportban valósítjuk meg. A fejlesztést a gyermek életkori sajátosságai, egyéni fejlettsége határozzák meg. A gyermekek spontán ötletei, tapasztalatai, élményei részei a nevelésnek, úgy mint a pedagógus átgondolt, megtervezett feladatai. Az óvodai nevelésünk céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét egyéni adottságokhoz igazodva tervezzük meg. Számunkra alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán,

gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan vesszük számításba, hogy az egyes gyermekek érési üteme különböző. A tervezésnél a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt.

A fejlesztés keretei:

A teljes nevelési folyamat amely vegyes csoporton belül a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre épül.

A nevelési folyamatba szervesen illeszkedő tanulási folyamat, melynek részei:

- önálló és irányított tapasztalatszerzés,
- komplex foglalkozások rendszere.

A nevelés szervezeti kerete a napirend és a heti rend lehetővé teszi a szabad levegőn való tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakoztatását. A napirend a gyermekek nyugodt napi életét biztosítja, figyelembe veszi a fejlődés közben bekövetkezett változásokat. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja.

A napirend általános időkeretei 9 órás nyitva tartás esetén:

Játék és szabadidős tevékenység	4 óra 25 perc
Étkezés, pihenés	3 óra
Öltözködés, tisztálkodási tevékenység	1 óra
Komplex foglalkozások naponta	35 perc

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események és a gyermek egyéni szükségletei alapján.

A **heti rend** a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, rendszerességet, a nyugalmat segíti elő a csoportokban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével a gyermekek napi életének megszervezéséhez. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti.

A szülő, gyermek, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A kapcsolatkeresésben a kezdeményező szerepet a pedagógusnak kell vállalnia, szem előtt tartva, hogy felelős nevelőtársak egyenrangú viszonyáról van szó. A család sajátos feladatait és felelősségét az intézmény nem veszi át, sőt igényt tart arra, hogy a szülők gyermekük ismeretével és a családi nevelés tapasztalataival segítsék a pedagógusok munkáját.

Fontos a családok szokásainak, értékrendjének harmonizálása az intézményével. Kellő tapintattal és körültekintéssel segíteni kell a szülőket, hogy a családokban feladataikat minél eredményesebben teljesíthessék. Az együttműködés a kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapuljon! Ahhoz, hogy a kölcsönös nevelési tapasztalatcsere folyamatos legyen, szükséges, hogy a pedagógus folyamatos szakmai tájékoztatást nyújtson az intézmény nevelési célkitűzéseiről a gyerek fejlődéséről.

Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az intézmény, illetve a család teremt;

- beiratkozás
- szülői értekezletek
- réteg szülői értekezletek
- fogadó órák
- nyílt napok
- családlátogatás
- SZMK ülések
- családi napok
- ünnepélyek, rendezvények
- közös kirándulások
- munkadélutánok

Az intézmény és a család együttműködésének fontos kerete a szülői munkaközösség, amely szervezi a szülőket a nevelőtestület segítségére, a gyermekközösség életének gazdagítására. A szülők személyes bekapcsolása az óvodai nevelőmunkába, bevonásuk a rendezvények szervezésébe és lebonyolításába a kapcsolattartás továbbfejlesztésének számos lehetőségét rejti.

Az óvoda **fenntartójával** való együttműködését a kölcsönös bizalom, a problémák segítőkész megoldására való törekvés jellemzi.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az **intézményekkel**, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények) az óvodai élet során (gyermekjóléti –és családsegítő szolgálatok, gyermekotthonok) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

Szakmai kapcsolatban állunk a **Mezőkövesdi Pedagógiai és Közművelődési Társulással** a pedagógiai célú együttműködés tartalmát pedagógiai vizsgálatok, fejlesztő és terápiás foglalkozások alkotják. Pedagógiai Programunk megvalósítása során építünk az **Egerlövői Művelődési Ház és Könyvtár** dolgozóival történő együttműködésre.

A kapcsolatok alakításában és fenntartásában intézményünk nyitott és kezdeményező. Lehetővé tesszük, hogy az egyéni elvárások és az intézményi lehetőségek egyeztetésére sor kerülhessen.

Óvodai ünnepek, megemlékezések, hagyományok ápolása

Az a gyermek, aki az óvodában olyan külsőségeiben és tartalmában visszatérő élményeket élhet át, amelyek hatására a szülőföldjéhez, az otthonához kötődik, egy életre szóló örökséget kap a természet és a népközösség örökségét.

Az ünnepek a szülőkkel való nyílt párbeszéd és szoros együttműködés legfontosabb színterei. Az ünnepeken keresztül az intézmény és az ott dolgozó pedagógusok munkájáról hű képet alkotnak a szülők és érdeklődők. Az ünnep arra is alkalmas, hogy a szélesebb nyilvánosság számára is megmutatkozzon az intézmény nevelőközössége. Az ünnepek a hagyományok ápolása szempontjából is rendkívül fontosak az intézményben, hiszen kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget. A készülődés a csoporton belüli közösségi érzések alakítására is igen kitűnő alkalmat teremt és tág teret nyit a gyermekek közötti együttműködésnek a kooperációnak és a kommunikációnak a gyakorlásához. Az ünnepek nemcsak nevelési céljaink megvalósítása szempontjából fontosak, hanem azért is, mert a legkülönbözőbb tevékenységi formákra adnak lehetőséget. A nevelési év jeles

napjai évről évre visszatérnek az óvoda életében, megünnepeljük szokásrendet, hagyományt alakít ki.

Nevelési célunk:

- A hagyományok, népszokások életkornak és környezetnek megfelelő átörökítése gyermekeink életébe, a nemzeti identitás megalapozása.
- A magyar néphagyományok integrálása a nevelési területekbe.
- A népköltészeti alkotások megismerése.
- Ismerjék meg a gyermekek a hagyományápolás területeit, tevékenységeit, amelyek szebbé gazdagabbá teszik életünket.

Feladatunk:

- A szülőföld, a környezet szépségének megláttatása.
- Aktív részvétel környezetünk alakításában, szépítésében.
- Érzelmi kötődés kialakítása a szűkebb és tágabb környezet iránt,
- Minden olyan ünnepet ünnepeljünk, amely a gyermek érzelmeire építőleg hat, hozzá közel áll, amivel lelkiileg, érzelmileg egyaránt gazdagodik.
- Az ünnepekre közösen készüljünk.
- Emelje az ünnep fényét a feldíszített óvoda, az apró ajándék.

Ünnepek, megemlékezések

Hagyományos ünnepeink:

- Anyák napja
- Évzáró
- Gyermeknap
- Gyermekek név- és születésnapjai

Néphagyományhoz kapcsolódó ünnepek:

- Mikulás
- Advent – Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Május 1.
- Pünkösd

Nemzeti ünnepünk:

Március 15.

Zöld jeles napok:

Víz világnapja - 03.22.

Föld napja - 04.22.

Madarak és fák napja - 05.10.

Környezetvédelmi Világnap - 06.05.

Állatok világnapja - 10.04.

Feladataink:

- Mindig úgy ünnepeljünk, hogy a gyermek legyen a középpontban, érték legyen az ünnep.
- Időben kezdjük a készülődést, hogy nyugodt körülményeket tudjunk biztosítani és maradandó élményt nyújtsunk.
- A néphagyomány helyi értékeit kutatjuk. Felkérünk idős embereket, meséljenek múltjukról, gyermekkorukról. Mit és hogyan játszottak ők gyermekkorukban?
- Tájé megismerő kirándulásokkal bővítsük a gyermekek ismereteit.

- Népi mesterségek megismerése – fonás, szövés, agyagozás.

Sajátos feladatok

A szociális hátrányok enyhítését segítő óvodai tevékenységek

A **szociálisan hátrányos helyzetű** gyermekek felzárkóztatása, differenciált fejlesztése terén legfőbb célunk, hogy az óvoda nyugodt – érzelem gazdag - derűs légköre segítse a hátrányok kompenzálását. Az óvoda dolgozóival szemben elvárás a türelmes – elfogadó attitűd, a fokozott törődés és az egyénhez igazított elvárások; amelyek mintául szolgálnak a gyermekek számára. Különösen fontos a kapcsolatteremtés, beilleszkedés segítése. Az óvoda alapvető feladata, hogy a problémákat mielőbb feltárja. A hátránnyal küzdő gyermekeket differenciált fejlesztéssel segítse az előre haladásban, tegyen meg mindent a hátrány mérséklésére, esetleges felszámolására.

Olyan fejlesztő foglalkozások biztosítása, amelyek segítenek a lemaradásaik felszámolásában, az esélyegyenlőség biztosításában, s abban, hogy eredményesen készülhessenek fel az iskolai életre.

Az óvodapedagógus feladatai a szociális hátrányok enyhítésére:

- Szociális hátrányok okának és mértékének meghatározása.
- Családlátogatás, kapcsolattartás a szülőkkel.
- Rendszeres egészségügyi felügyelet és orvosi ellátás (óvoda orvosa és védőnő).
- A gyermek optimális fejlődését segítő, érdeklődésének megfelelő egyéni fejlesztési terv készítése.
- Differenciált egyéni bánásmód érvényesítése.

- Segítő szakemberek bevonása a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek fejlesztésébe.
- Kapcsolattartás a gyermekjóléti szolgálattal, családsegítővel, valamint a gyámügyi előadóval annak érdekében, hogy a gyermekek minél hamarabb segítségben részesüljenek.
- A szülők bevonása az intézményi programokba.

Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Az intézmény gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatait az 1997. évi XXXI. a gyermekek védeleméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szem előtt tartásával határozzuk meg.

Célunk a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve tevékeny segítségnyújtás a veszélyeztetettség megszüntetésében. Beavatkozás esetén tiszteletben tartjuk a gyermekek és a szülők jogait, eleget teszünk titoktartási kötelezettségünknek. A gyermekvédelem elsősorban a család feladata, magába foglalja a gyermek gondozását, eltartását, nevelését, erkölcsi és anyagi érdekképviselését. Minden gyermeknek joga van családban élni és olyan gyermekvédelmi ellátásban részesedni, amely fejlődéséhez szükséges.

A gyermekvédelem általános társadalmi, családi feladatait segíti intézményünk, de részt vállalunk a speciális gyermekvédelmi feladatokból is, amikor a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzetű gyermekeknél a károsító tényezők enyhítésére összpontosítunk. Az intézménybe járó veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, csonka családban élő gyermekek (és családok) sorsának figyelemmel kísérése, a folyamatos segítségadás, szükség esetén a nevelési év közben történő családlátogatás az óvodapedagógusok feladata. Fontos, hogy támogassuk a

nevelési nehézségekkel küzdő családokat, a fejlődésben gátolt gyermekeket. Feladatunk a veszélyeztetettség felismerése, a nevelési ártalmak ellensúlyozása. A rossz környezeti hatás mellett fel kell figyelni a család vagy azon belül a gyermek megromlott interperszonális kapcsolataira is. Fontos, hogy minden egyedi esetet feltárjunk és a törvény adta lehetőségeken belül megtaláljuk a megoldást.

Gyermekvédelemmel összefüggő feladataink:

- Gyermeki jogok védelme, érdekképviselés.
- A gyermek elhanyagoltsági tüneteinek felismerése (pl.: ruházat, élelem, ellenőrzés hiánya, egészségügyi ellátás hiánya).
- A segítő szakma etikai normáinak és módszereinek alkalmazása, (személyiségi jogok védelme, pedagógiai tapintat, diszkréció, empátia stb.).
- Jelzőrendszer működtetése.
- A negatív események érzelmi feldolgozásának segítése.
- Ingyenes étkezés biztosítása az érintettek részére.
- Fokozott gyermekvédelmi gondoskodás a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek és a sajátos nevelési igényű gyermekek számára.

A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenység

A sajátos nevelési igényű igénylő gyermekek óvodai fejlesztésének céljait, feladatait az Óvodai nevelés országos alapprogramja - a 363/2012. (XII. 17.)

Korm. rendelet - és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve - a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet - tartalmazza.

A gyermekek jogaival összhangban különleges gondozásra jogosultak a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos és halmozottan fogyatékos, valamint egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyerekek.

A település egyetlen óvodájaként az intézmény alapítása óta inkluzív pedagógiai gyakorlatot folytat. Az együttnevelés mind a normál, mind a speciális nevelési szükségletet igénylő gyermekek számára lehetőséget ad az egymással való kommunikációra, egymás megismerésére és elfogadására, így alapozva meg a későbbi társadalmi integrációt. A gyermekek számára az integráció pozitív magatartási mintákat közvetít, megtanulják saját képességeiket helyesen értelmezni. A gyermek harmonikus személyiségfejlődését az eredményeit, erőseit, sikeres próbálkozásait értékelő, máságot elfogadó környezet segíti.

Az integráció kiterjed az **Alapító okiratban** meghatározott sajátos nevelési igényű gyermekek normál csoportban történő nevelésére.

Az integrált nevelés célja; hogy az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján az óvodáskorú gyermekek normál óvodai nevelése során –a részükre folyamatosan és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett – gyermeki jogukat is gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg váljanak alkalmassá az iskolai életre.

A speciális fejlesztő tevékenységgel összefüggő feladatok:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében az egész napos tevékenység a különleges gondozási igény kielégítését is szolgálja csoportos, kiscsoportos vagy egyéni formában; ennek érdekében sérülés specifikus módszerek, terápiák,

technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása szükséges, indokolt lehet speciális szakemberek bevonása illetve speciális segédeszközök használata. A segédeszközök elfogadtatása, az azok következetes használatára és megőrzésére nevelés folyamatos feladat.

- A különleges gondozási igényből adódó feladatok végrehajtásánál törekedni kell arra, hogy a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése során is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk; ennek érdekében a napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy állapotának megfelelően, a sérülés arányában önállóan tudjon cselekedni.
- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségét, a vele szemben támasztott elvárásokat állapota, sérülése, esetleges társuló fogyatékosága befolyásolja, egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet, ennek felismerése és gondozása kiemelt feladatot jelent.
- A speciális fejlesztés a szakszolgálatokkal és a fejlesztő szakemberekkel való együttműködést, folyamatos kapcsolattartást feltételezi. A fejlesztés céljait és feladatait a fejleszthetőséget tükröző szakvélemény javaslataira kell építeni.

Tehetséggondozás az óvodában

Az óvodai nevelés a gyermekek életkorából adódóan még nem igazán alkalmas a tehetség azonosítására, tehetséggondozásra. Ebben az életkorban is vannak jelek, melyek utalhatnak arra, hogy a kisgyermek képességei kiemelkedőek, ezekre a jelekre figyelni. A tehetségigéretet az óvodapedagógusnak észre kell vennie és a szülőkkel együttműködve, nagy odafigyeléssel és végtelen türelemmel segítenie kell, hogy képességeiket tudják kibontakoztatni, megmutatni. Az

óvodapedagógus feladata, hogy hagyja a gyermeket önállóan alkotni. Dicsérje, újabb és újabb eszközökkel, lehetőségekkel motiválja, segítse, hogy elképzeléseit megvalósíthassa.

ZÁRADÉK

A program érvényességi ideje

Óvodánk 2018. szeptember 1. napjától szervezi meg a nevelő munkáját a módosított Pedagógiai Program alapján.

A program értékelése, felülvizsgálata

- A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- Az intézményvezető minden nevelési év végén írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

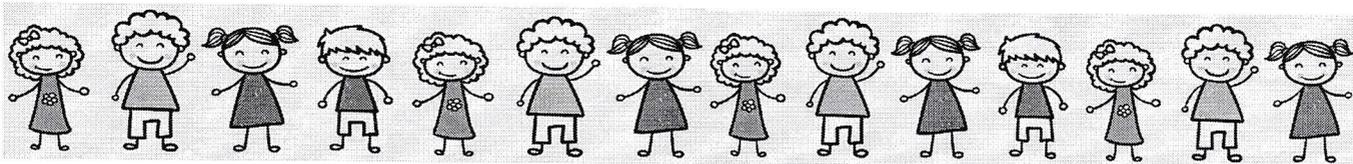
A program módosítása

A Pedagógiai Program szükség szerint módosítható.

Módosítására javaslatot tehet:

- a nevelőtestület bármely tagja,
- a szülői munkaközösség,
- az óvoda fenntartója

A program módosítását, kiegészítését jogszabály is előírhatja.

A Pedagógiai Program módosítását a szülői közösség véleményezi, a nevelőtestület fogadja el, az intézményvezető hagyja jóvá.

Azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul a fenntartó egyetértése szükséges.

A Pedagógiai Program nyilvánossága

Az intézmény Pedagógiai Programja nyilvános, minden érdeklődő számára hozzáférhető és megtekinthető Egerlövő község honlapján digitálisan; www.egerlovo.hu, valamint az intézmény irodájában nyomtatott formában.

Legitimációs záradék

Az Egerlövő-Borsodivánka Napköziotthonos Óvoda Szülői Munkaközösségének képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a Pedagógiai Program módosítása során véleményezési jogunkat gyakoroltuk.

Egerlövő, 2018. *augusztus*..... hó *27*..... nap

[Handwritten signature]
.....

SZMK elnök

Az Egerlövő-Borsodivánka Napköziotthonos Óvoda módosított Pedagógiai Programját az intézmény nevelőtestülete megtárgyalta és elfogadta.

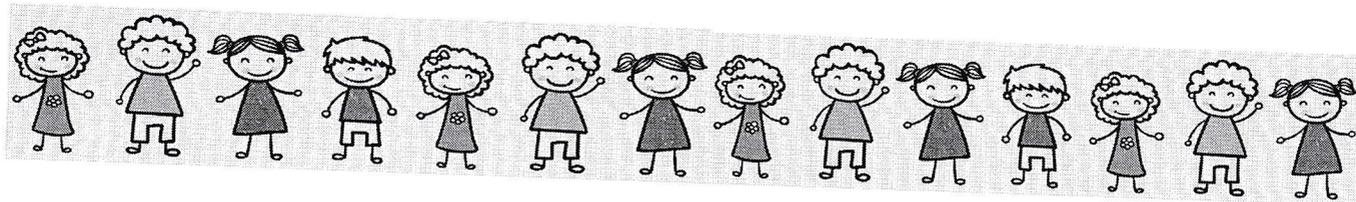
Egerlövő, 2018. *augusztus*..... hó *27*..... nap

[Handwritten signature]
.....

jegyzőkönyvvezető

[Handwritten signature]
.....

jegyzőkönyv hitelesítő

Az Egerlövő-Borsodivánka Napköziotthonos Óvoda módosított Pedagógiai Programját az intézmény vezetője jóváhagyta.

Egerlövő, 2018. *augusztus* hó *30* nap

Kajdenc' Kolló Katalin

intézményvezető